

gledu tako pretresla. V bistvu je ostala Sigrid Undset vendarle vse življenje enaka: skoro vse njeno delo riše večno tragedijo človeka, ki je padel pod samim seboj.

* * *

Prevod Frana Albrechta je, kolikor sem ga primerjala z nemškim in kolikor sem mogla prodreti v original, vesten; v jeziku je močan, poln žive tvorne sile in bi mu bilo očitati le tu pa tam kaj. (Poleg nešteto tiskovnih napak še n. pr.: „daleč je bilo vse, od česar je hrepenel“, 16: „von dem er sich... fortgeseht hatte“; „Moje ime je kandidat Gram, je spet rekel in snel klobuk“, 19, namesto: „in spet snel klobuk“; „mandarinove lupine“, 29; „potem takem“, 35; „s plišom“, 35; „ta strašni kruh kar samega“, 49; „in postavila... gorilnik na svoje mesto, ki je zmerom stal“, 80; „in morati biti... hvaležen“, 85; „Tu je jo potem on poljubil“, 93; „med otroci“, 108; „vrtalko“, 110; obsuvati z nežnostjo“, 111; „Nedeljo za nedeljo sta krenila“, 112; „je zrla nanja“, 185; „je rajši... poginil, nego bi prenašal nasilstvo svoje individualnosti in svoje pravice do samostojnosti“ (?), 215; „prihodnjost“, 305; „tebi ni bilo dano, potrgati vse cvetlice“, 374. — Zakaj vedno: „moje dete“ — ko učinkuje to v slovenščini samo osladno, ne pa nežno; „Vzlic temu je ne bi bil pustil na cedilu“, 367 — v tej zvezi banalno.) Spočetka se mi zdi nekam okoren in neroden v sintaksi — pomišljaje bi bilo često treba črtati, čeprav so v originalu, ker so pogosto brezpomembni in samo ovirajo razumevanje — pozneje pa raste z romanom vred.

Vnanja oprema Iva Spinčiča je lepa. Na splošno so se slovenske založbe v tem pogledu tako izpopolnile, da je človeku kar nerodno, na koncu vsake ocene že nekam mehanično pristaviti vedno isti stavek. Moral bi se res že najti kdo, ki je kos temu, da bi podal podrobno oceno vnanjosti moderne slovenske knjige, kot jo nedvomno zasluži.

Marja Boršnik.

PREGLEDI

GRADIVO

Urednik Aškerc in profesor Štrekelj. — Pesnik Anton Aškerc je bil leta 1899. z Mikušem sourednik Ljubljanskega Zvona, v letih 1900, 1901 in 1902 pa je bil pri Zvonu samostojen gospodar. Iz te dobe je ohranjenih troje pisem graškemu slavistu profesorju Karlu Štreklju, ki je sledil Aškercu leta 1912. tekom enega meseca v grob; ob dvajsetletnici njune smrti objavljamo ta pisma:

«Ljubljana 6. 9. 1900. Blagorodni gospod doktor! Fama pripoveduje, da ste nasprotnik „Ljubljanskega Zvona“ in tudi — moj nasprotnik. Kljub temu se obračam do Vas in Vas prosim kot urednik, da bi mi po-

slali za Prešernovo številko „Ljublj. Zvona“ kak primeren spis. Gosp. R. Murnik mi je izdal, da imate za Prešernov jubilej naravnost aktualen članek pripravljen, namreč: *Prešeren in narodna pesem*, ki ste ga čitali svoj čas v graškem slov. delavskem društvu... Ne domišljam si, da bi mogle moje poezije ugajati vsakomur — kako bi bilo to sploh mogoče! — pa jaz pišem iz sebe; moji spisi, to sem jaz sam. Ne čudim se torej prav nič, če n. pr. Vam nisem pogodu. Ali jaz ostanem, kakršen sem. Nihče me ne spremeni; zato sem prestar in pregloboko je moje prepričanje. Kot urednik pa se trudim, da bi bil „Zvon“ kar najbolj mogoče dovršen, da bi stal na višini. Urednik ga ne more pisati sam, njegova dolž-

nost pa je, da zbira okoli sebe *najboljše* sodelavce. Posebno bi rad, da bi bila Prešernova št. lepa — po vsebini in po obliki. Obračam se torej do Vas, da bi mi blagovolili poslati svojo temeljito *razpravo*, ki bo našemu listu na čast in za katero Vam bom sam jako hvaležen. Prepričan sem, da stojite kot *učenjake* in kot učitelj visoke šole tudi tako visoko nad raznimi predsodki, da ne boste predolgo preudarjali, ali bi mojo prošnjo izpolnili ali ne. Če niste bili zadovoljni z Zvonom dosedaj, boste zadovoljni z njim gotovo tedaj, ko izide v njem Vaša študija na odličnem mestu. In kakor stoji Prešeren kot pesnik *nad* vsemi strankami, tako naj bi vsi sodelavci vsaj ob njegovem jubileju odložili razne predsodke ter složno sodelovali, da se dostojno proslavi njegova stoletnica! To je moja prošnja. V imenu dobre stvari sem storil svojo dolžnost in Vas lepo prosil za tisti lepi rokopis. Slutim, da moja prošnja ne bode zastoj in nadejam se, da ustrezete moji želji. — Z vsem spoštovanjem se podpisujem udani A. Aškerc.» (Prim. o tem tudi Levčeva pisma Štreklju!)

«V Ljubljani, dne 15. 10. 1900. Blagorodni gospod doktor! Priporočam se Vam, da bi mi blagovolili poslati čimprej mogoče tisti prispevek za Prešernovo številko Lj. Zvona, ki ste mi ga bili v Svojem cenjenem pismu obljubili. Ker veste, kako uboga para je urednik, ki mora vedno računati, ima li dovolj gradiva ali ne, boste razumeli, da bi tudi jaz rad vedel, koliko gradiva sploh imam za decembrsko št. Narodna tiskarna razširi Prešernovo št. za najmanje 6 pol, zato lahko napišete kolikor hočete. Z odličnim spoštovanjem udani A. Aškerc, urednik Lj. Zvona.»

«Ljubljana, dne 14. 5. 1901. Čislani gospod profesor! Hvala Vam lepa za notico o prvem prevoditelju iz ruščine. Vaša stvar mi je prišla v roke kakor nalašč. Sestavljam namreč ravnokar *rusko antologijo*, ki jo je bil začel urejevati Vesel, a je umrl, ko so bile natisnjene 3 pole. Vesel je bil zbral prevode, ki jih je našel po raznih

časopisih, največ je bilo njegovih, Mencingerjevih in pa mojih. Ko pa sem poslano rokopisno gradivo pregledoval, videl sem, da Vesel razen Vjelička, ki sem mu ga poslal jaz, ni poznal novejših in *najnovejših* ruskih pesnikov, sem se moral lotiti prevajanja sam, če sem hotel ali nehotel. Vam pač ni treba praviti, kakšno delo je prevajanje in zlasti še prevajanje *poezije*. A glejte, ko sem prevedel in laskam si, *da ne slabo*, par novih pesnikov, dobil sem celo veselje do dela, ki mi je ponujalo čimdalje več duševnega vžitka! Der appetit kommt beim essen! — In zdaj sem prevedel nad 100 pesmij skoro vseh najmlajših poetov ruskih do današnjih dni; saj sem jemal nekatere originale celo iz „Vjestnika Jevropij“ in iz „Ruske Misli!“ — Knjiga je dotiskana že do 22. pole, a še prevajam, ker sem prepričan, da utegnejo naše čitatelje ravno najmodernejši pesniki — Baljmont, Fofanov, Fedorov, Lohvickaja, Kupernikova — najbolj zanimati. Seveda dodam tudi biografske črtice, ker jih je Vesel, žal, izpustil med pesmimi samimi, t. j. pri vsakem pesniku posebej. In uvodu mi ravno dobro dojde Vaša notica, kdo je prvi prevajal Ruse. — Hostnik — ki je mimogrede povedano, z menoj vred maturiral v Celju — mi ni svoj čas točno poročal o tej stvari. Seveda dam Vašo notico tudi v „Zvon“. Priporočam se Vam, da se še večkrat spomnite „Zvona“ ter ostajam z odličnim spoštovanjem udani Aškerc.»

Poleg teh pisem sta v Štrekljevi ostalini še dve Aškerčevi karti. Na prvi, v ruščini, je čestitka, druga pa javlja, da mu prilaga ruskega Prešerna, ker mu je poslal profesor Korš več eksemplarjev, da pošlje enega tudi Štreklju. Sam pa še dodaja srbski „Krst pri Savici“, ker mu je poslal Gavrilović več izvodov.

Drugega sledu o korespondenci med Aškercem in Štrekljem ni; pač radi tega, ker je kmalu prenehala vez, Ljub. Zvon, ko mu ni bil Aškerc več urednik.

Dr. P. Strmšek.